

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wykaz skrótów . . . . .                                                                                   | 3   |
| Słowo wstępne . . . . .                                                                                   | 7   |
| Rozdział I                                                                                                |     |
| <b>Pojęcie i funkcje obrony koniecznej</b>                                                                |     |
| 1. Kilka uwag o rozwoju instytucji . . . . .                                                              | 10  |
| 2. Społeczna funkcja obrony koniecznej . . . . .                                                          | 15  |
| 3. Obrona konieczna jako kontratyp przestępstwa . . . . .                                                 | 20  |
| Rozdział II                                                                                               |     |
| <b>Warunki obrony koniecznej</b>                                                                          |     |
| 1. Pojęcie warunków obrony koniecznej . . . . .                                                           | 30  |
| 2. Zamach na dobro chronione prawem . . . . .                                                             | 33  |
| 2.1. Pojęcie zamachu . . . . .                                                                            | 33  |
| 2.2. Zakres dóbr chronionych . . . . .                                                                    | 41  |
| 2.3. Bezprawność i rzeczywisty charakter zamachu . . . . .                                                | 45  |
| 2.4. Bezpośredniość zamachu . . . . .                                                                     | 52  |
| 3. Odpieranie zamachu (obrona) . . . . .                                                                  | 58  |
| 3.1. Pojęcie odpierania zamachu (obrony) i treść działań obronnych . . . . .                              | 58  |
| 3.2. Podmiotowe (subiektywne) elementy obrony koniecznej . . . . .                                        | 63  |
| Rozdział III                                                                                              |     |
| <b>Granice obrony koniecznej</b>                                                                          |     |
| 1. Zagadnienie konieczności obrony . . . . .                                                              | 67  |
| 1.1. Konieczność a współmierność obrony . . . . .                                                         | 67  |
| 1.2. Samoistność a subsydiarność jako wyznaczniki konieczności obrony . . . . .                           | 70  |
| 2. Zagadnienie współmierności obrony do niebezpieczeństwa zamachu . . . . .                               | 78  |
| 2.1. Współmierność obrony do zamachu a kwestia względnej proporcji dóbr . . . . .                         | 78  |
| 2.2. Współmierność sposobu obrony do zamachu a jej skuteczność . . . . .                                  | 87  |
| Rozdział IV                                                                                               |     |
| <b>Przekroczenie granic obrony koniecznej i jego prawne konsekwencje</b>                                  |     |
| 1. Przekroczenie granic obrony koniecznej . . . . .                                                       | 101 |
| 1.1. Uwagi ogólne . . . . .                                                                               | 101 |
| 1.2. Rażąca niewspółmierność sposobu obrony do niebezpieczeństwa zamachu jako eksces intensywny . . . . . | 107 |
| 1.3. Niewspółczesność obrony do zamachu jako eksces ekstensywny . . . . .                                 | 114 |

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2. Ocena i skutki prawne czynu stanowiącego przekroczenie granic obrony koniecznej . . . . .                                                | 120 |
| 2.1. Ocena prawna i społeczne niebezpieczeństwo czynu . . . . .                                                                             | 120 |
| 2.2. Nadzwyczajne złagodzenie kary lub odstąpienie od jej wymierzenia oraz kwestia stosowania procesowych środków zapobiegawczych . . . . . | 125 |

## Rozdział V

### Zagadnienia szczególne obrony koniecznej

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Obrona konieczna a bójka i działanie w celu przywrócenia naruszonego porządku lub spokoju publicznego . . . . . | 133 |
| 2. Obrona konieczna wobec bezprawnego działania funkcjonariusza publicznego . . . . .                              | 148 |
| 3. Obrona konieczna a stan wyższej konieczności — zagadnienie kolizji . . . . .                                    | 157 |
| Wykaz ważniejszej literatury . . . . .                                                                             | 163 |
| Streszczenie w języku angielskim . . . . .                                                                         | 169 |
| Streszczenie w języku rosyjskim . . . . .                                                                          | 172 |

REV25

REV15